

Els procediments de reconeixement de la dependència i d'accés a les prestacions

Les dificultats amb què es troben les persones amb dependència per veure ateses les seves necessitats han estat un tema recurrent en les actuacions del Síndic durant els darrers anys.

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, ha comportat un avenç molt important en l'atenció a les persones dependents, però el procés d'aplicació ha estat ple de dificultats. A més, les darreres modificacions introduïdes impliquen, en general, un retrocés en l'efectivitat dels drets de les persones.

En aquest sentit, cal considerar, per exemple, l'ajornament de l'efectivitat dels drets per a les persones amb dependència moderada, derivada primerament del Reial decret llei 20/2011, de 30 de desembre, sobre mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera per a la correcció del dèficit públic.

La norma preveia l'ajornament fins al 2013 de l'efectivitat dels drets per a les persones amb grau I nivell 2 de dependència. Per aquest motiu s'han rebut algunes queixes de persones que plantejaven la seva disconformitat amb aquesta mesura, que comportaria una desatenció de les seves necessitats. D'altra banda, la redacció de la disposició podia donar lloc a interpretacions divergents sobre els efectes en el cas de persones que haguessin estat valorades abans de l'entrada en vigor de la norma.

Cal reduir la durada dels procediments de dependència per atendre convenientment les necessitats de les persones

Posteriorment, el Reial decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, ha implicat encara una espera més llarga per a aquestes persones, ja que posposa l'efectivitat dels seus drets fins al 2015.

D'altra banda, s'han continuat rebent queixes sobre problemes recurrents, com ara els retards en el reconeixement de la situació de dependència i en l'elaboració del programa individual d'atenció o la disconformitat amb la qualificació de dependència.

Les demores comporten un incompliment dels principis d'eficàcia i de celeritat administrativa i comprometen l'atenció correcta de les persones afectades. Per això, el Síndic ha insistit en la necessitat de reduir la durada d'aquests procediments, de manera que l'accés de les persones dependents als serveis i a les prestacions que els corresponen es faci en un termini raonable.

L'Administració ha de dictar resolució expressa sobre tots els procediments iniciats i està sotmesa al principi de responsabilitat

També s'ha rebut un bon nombre de queixes relatives a supòsits en què s'ha produït la defunció de la persona sol·licitant durant la tramitació del procediment. L'any 2010 el Síndic va fer diverses recomanacions sobre el tractament que s'havia de donar a aquestes situacions, a partir de la configuració legal d'un dret subjectiu de les persones dependents i de la consideració que en molt casos s'havien produït demores no imputables a les persones interessades.

Tanmateix, les recomanacions formulades en el sentit que es reconeguessin als causahavents de les persones dependents els drets econòmics derivats de la situació de dependència no han estat acceptades. El Departament de Benestar Social i Família ha confirmat que mantindrà el criteri de només reconèixer el dret en els casos en què la defunció de la persona es produeix després de la resolució d'aprovació del programa individual d'atenció.

El Síndic ha recordat que en qualsevol cas l'Administració té el deure legal de dictar resolució expressa sobre tots els procediments iniciats, i en la tramitació de moltes queixes s'ha constatat que així s'ha fet. Així mateix, ha recordat que l'Administració està sotmesa al principi de responsabilitat, de manera que en els casos en

què es comprovi que concorren les circumstàncies que poden donar lloc a indemnització s'ins-trueixi l'expedient de responsabilitat patrimonial corresponent.

Igualment, han estat nombroses les queixes pels retards en el pagament de les prestacions econòmiques, principalment per cuidador no professional.

Queixa 06428/2011

La promotora de la queixa planteja la seva disconformitat per la demora en la resolució del procediment de dependència de la seva mare, una persona de noranta-quatre anys que tenia reconeguda una situació de gran dependència.

L'Ajuntament de Barcelona informa que el centre de serveis socials encarregat de l'elaboració del programa individual d'atenció té una llista d'espera elevada, però que s'ha posat en marxa un dispositiu de reforç i que es preveu contactar ben aviat amb la persona interessada per donar continuïtat al procediment.

El Síndic posa en relleu el temps transcorregut des de la sol·licitud i l'edat de la persona dependent, i suggereix a l'Ajuntament que acceleri al màxim el procés. Posteriorment, l'Ajuntament informa que ja s'ha fet el programa individual d'atenció i, en conseqüència, el Síndic finalitza les actuacions.

Queixa 00157/2012

La persona interessada presenta una queixa per la manca de resolució del procediment de dependència del seu pare, que tenia reconeguda una situació de gran dependència i que va morir sense que es fes el programa individual d'atenció. Posteriorment, la persona interessada va presentar una sol·licitud de prestacions meritedes i no percebudes, que tampoc no s'havia resolt.

El Síndic informa de les recomanacions que havia fet arribar a l'Administració sobre aquesta problemàtica i recorda al Departament de Benestar Social i Família el deure de resoldre expressament tots els procediments en el termini legal establert.